

ПОДАЦИ О УСТАНОВИ/ШКОЛИ	ПОДАЦИ О АУТОРИМА/АУТОРКАМА
Назив школе: ОШ „Душко Радовић“	Душица Брљак, професорка српског језика и књижевности
Место, општина: Сремчица, Чукарица	
Школска управа: Београд	
Мали принц - професионална оријентација	
Кључне речи: основна школа, спектар аутизма, ваннаставне активности	
Опис добре праксе	
<p>Када ми је маја 2013. године колегиница педагог школе у којој радим, рекла да ћу од наредне школске године бити разредни старешина тадашњег 4/2 одељења, више него претходних година, када би требало да преузем нову генерацију и старешинство, размишљала сам о њима. Знала сам да је у том одељењу и Пера, дечак са потешкоћама из спектра аутизма. Моја прва реакција и питање упућено педагогу било је: „Хоћу ли ја то знати?“ „Он ти је као Мали принц“, рекла је, „одмах ћеш га заволети.“</p> <p>Тих дана сам прочитала у Закону о основном образовању да предметни наставници треба да организују угледне часове из наставног програма за четврти разред, како би се упознали са будућим ученицима и унапред планирали.</p> <p>То је прекинуло моју трему и неизвесност. У договору са учитељицом Драганом Тошев испланирала сам наставну тему из књижевности. Кратка народна лирска песма која подстиче дискусију на тему добровољног рада, заједничког посла, сарадње између дечака и девојчица. Тог часа навела сам их на разговор о заједничким пословима у одељењу. Рекли су ми неке важне ствари о себи и на томе сам им захвална. Оно што нису рекли, а што се могло осетити је неки дивни спокој, хармонија, потпуно прихватање какво нисам имала прилику да видим у другим одељењима, ни на крају осмогодишњег школовања.</p> <p>Сваки ученик добио је папир на коме је писао о ономе што највише воли. Наравно да сам крајичком ока пратила Перу, златокосог дечака, који је заиста лично на илустрацију из „Малог принца“.</p> <p>Био је миран, пратио све о чему се причало, али крио је поглед. Док је попуњавао папир који је добио, ја сам видела своју прилику да му приђем. Е,</p>	

тада почиње наша сарадња. Заједно смо попуњавали анкету. Из Периних одговора потврдило се оно што ми је учитељица већ рекла, да је Перина јака страна Српски језик.

Моји ученици су сада шести разред и док читам анкете, које су тог нашег првог, заједничког часа попуњавали, слатко се смејем.

(У прилогу достављам оно што је Пера написао да највише воли!)

Оно што највише волим

Данашњи датум: 6.6.2018.

Твоје име: Петар

1. Место на које највише волим да идем: Мајданск.

2. Моја омиљена врста разоноде: уршање.

3. Оно што највише волим у вези са школом: да учим.

4. Оно што најмање волим у вези са школом: да учивам.

5. Моја омиљена храна: тесто.

6. Волим људе који: поштају се лепо.

7. Не волим када људи: поштају се ружно.

8. Моја омиљена игра: "Не губи се мовече".

9. Моја омиљена књига: "Матареће године".

10. Посао који бих волео да радим кад одрастем: стиклорезац.

11. Моја највећа нада: Желим да пишам.

12. Моја највећа брига: Брине ме рад.

13. Кад бих могао да одем на било које место на свету, отишао бих: у Доњи Ми-
лановац.

у Доњи Ми-

Перу сам још једном срела на самом крају те школске године. Дошао је са родитељима да се поздрави са својом учитељицом. Препознао ме је и поздравио.

То ми је дало крила.

Почетком септембра 2013. године преузимам одељење 5/2 и полако упознајем своје ученике.

Упознајем и родитеље, између осталих и Перине. Желећи да помогну да што боље упознамо њиховог сина, доносе ми писмо које је намењено свим наставницима. Колеге су бескрајно захвалне, јер су родитељи навели специфичности свог детета и начине како да превазиђемо потешкоће.

(Следи писмо родитеља намењено наставницима.)

Поштовани наставници,

Ове године један од ваших ученика ће бити наш син Петар, који иде у одељење В2. Петар има Аспергеров синдром, тј, тешкоће са граница аутистичног спектра. Наша жеља је да вам помогнемо да га што боље упознате тако што ћемо вам указати на неке специфичности у његовом понашању.

*На почетку напомињемо да ћете са Пером имати мање проблема него што, можда, очекујете. Прво што ћете приметити је да слабо влада комуникационим вештинама. Мало говори, кад му нешто није јасно, он ће вас вероватно питати на увек исти начин, углавном интонацијом: 'То је?'. Може да се деси да, иако сте му објаснили, он и даље поставља то исто питање. Само му треба рећи да сте му већ објаснили и да нема потребе да више причате о томе. Промена учионица је за њега велика новина и молили бисмо вас да му, ако приметите да се збунио, објасните да је ваш час готов и да мора да иде на следећи у другу учионицу. Свака промена и нова ситуација могу да га збуне па је потребно да му се додатно објасни, нпр, где иде и зашто. Са друге стране он се променама брзо прилагођава. Он још не иде сам у школу, па ако додје до неког ванредног скраћивања часова или прекида наставе, **молимо вас да нас позовете да би неко од нас дошао по њега.** Немојте се љутити на њега ако вас у почетку не буде препознавао. Део његовог проблема је и то да тешко памти лица. Он ствари схвата прилично буквално. Тешко ће разумети оно што је апстрактно, тек уз разговор и објашњења. Није у стању да на основу датих чињеница самостално изводи закључке. **Питања која се њему постављају треба да буду кратка и јасна.** Неки предмети ће му ићи лакше, неки теже, нешто ће разумети, нешто неће, али битно је да се подстиче у ономе у чему је добар. Молимо вас, такође, да му се **увек посебно обратите кад задајете домаћи или најављујете писмени или контролни задатак и да га подсетите да то и запише.** Он неће схватити да се обраћате и њему кад се обраћате свим дјацима. Треба увек имати у виду да он никад, али заиста никад, нема злу намеру, није агресиван, до грешака у понашању и неспоразума долази само због тога што се, на пример, никад није нашао у сличној ситуацији па не зна како да реагује. Понекад ће се десити да му мисли одлутају, сети се нечег смешног или ви кажете неку реч која је њему смешна и онда ће се на глас насмејати. опомените га да је на часу и да треба да слуша и буде озбиљан. И ми му то стално понављамо, али је боље кад се то каже на лицу места. Ако се при обраћању њему или некоме другоме, повиси тон, може да се деси да му се очи напуне сузама, али то најчешће продје само од себе, не треба томе придавати превелику пажњу. Што се тиче моторичких способности, спортови му нису јача страна и не разуме и не прати правила игре.*

Ми смо овде побројали неке тешкоће на које и ви и ми можемо да наиђемо. Нисмо наводили све оне добре особине које Петар има, потребно је да га упознате и сами се уверите у то. Имајте на уму да је њему теже него другој деци и да он, да би постигао неки резултат, мора да уложи већи труд. Увек смо спремни на сарадњу и ми и његова бивша учитељица Драгана Тошев, слободно нас питајте све што вас занима, обавестите нас о ономе што сте приметили, у интересу нашег детета је да добро сарађујемо и да будемо искрени. Надам се да ћемо имати прилике да са сваким од Вас посебно поразговарамо.

Хвала вам.

Петрови родитељи Јасмина и Владан

Пред собом имам одељење које располаже свакојаким талентима. Пера се ту одлично уклапа. С времена на време уочим несигурност код њега, али то решавамо тако што му ја понудим руку и он је прихвати. Буквално, испреплетамо прстиће и то нам даје сигурност и потврду да смо се разумели. Примећујем да полако почиње да ме прати погледом док предајем.

Пера показује велико интересовање за теме из језика. Ћутљив је и педантан. Жели да запише баш све што је на табли и што ја нагласим да је важно. Инсистира на употреби црвене хемијске и сваки пут жели да потврдим да ли да је употреби. Није ми тешко, схватам колико му је важно. Првих дана ми није дозвољавао да погледам његову свеску, јер није сигуран да је све беспрекорно записао. Сваким даном његово поверење расте и добијам свеску у руке. Одушевљена сам како повезује садржај из граматике. Прави пасусе и одваја целине боље него што ја то чиним на табли. Он разуме градиво граматике и повезује са претходно наученим.

Ближи се Дечија недеља школске 2013-2014.године. Моји мали предузетници одлучују да током ове недеље учине нешто лепо за своје другаре, па три дана пеку и продају домаће колаче на великом одмору у школи. Колачи су били здрави и укусни, а продавали су се по приступачној цени. Пера је углавном био задужен за дегустацију. Није желео да узме сваки колач, посебно не оне лепљиве. Како је асортиман постајао већи, он је испробавао са више поверења.

Школска година је одмицала, а Петар је наставио да напредује у сваком смислу. Од када је првобитна несигурност нестала, он је вечито насмејано и весело дете које све своје обавезе обавља најбоље што може, улажући велики труд да савлада и оно што баш не разуме.

Мали принц је завршио пети разред са одличним успехом, само са једном четворком, из математике.

Желим да вам представим и пројекат реализован у нашем одељењу:

Наставна област: Професионална оријентација (реализовано на часовима одељењске заједнице)

Циљеви: Освешћивање својих и туђих квалитета; развијање свести о потребним животним и радним вештинама; развијање потребе за тимским радом; приближавање школе стварном животу; провоцирање ситуација у којима ће се ученици наћи у будућности у стварном животу; повезивање и комуникација међу ученицима на нов начин; омогућавање заједничког учења; усвајање знања о разним занатима и начинима како њима овладати; подсећање на важност очувања традиције.

Актери: Ученици 6/2 одељења ОШ „Душко Радовић“ у Сремчици, наставница српског језика Душица Брљак, маме, тате, баке, деке.

Активности и ефекти:

На почетку школске 2014-2015. године пред собом имам дружину шестака који су знатичељни, толерантни, имају иницијативу. Пера, дечак који има сметње из спектра аутизма, показује све веће интересовање за теме из српског и страних језика. Нарочито воли руски и грчки језик. У почетку ћутљив, педантан. Сада се све чешће јавља са речима: „Дај ми пример!“, „Рецимо, на пример...“

Дивно се забавља док радимо грађење речи. Рашчлањује изразе и тражи начине настанка речи. Забавља и нас остале, али и помаже, јер једино он има такве асоцијације на настанак речи.

Непрестано тражи да му дефинишем изразе који су му непознати, а онда их понавља наглас. За сваку реч памти по два-три моја тумачења и слаже их као у правом речнику.

Знам да морам да урадим нешто како бих све те таленте сабране само у једном одељењу покренула и развила.

Ближи се Дечија недеља школске 2014/2015. године. Претходне године смо поводом Дечије недеље три дана пекли и продавали домаће колаче на великом одмору у школи. Та акција ме је оснажила да заједно са својим малим предузетницима покренем Бачко предузеће. Радимо тимски, све идеје су добродошле. Усавршавање и неговање талената је најважнији задатак.

Покрећемо предузеће које се бави ручном израдом предмета и производа. Према овогодишњем бизнис плану осмислили смо услуге и производе који настају захваљујући неким старим занатима. Савладали смо: посластичарски, пекарски, столарски, воскарски занат. Резултат су ручно израђени производи по традиционалним рецептима, али оплемењени и обрађени на савремен начин. Произвели смо: колаче, дрвене кутије за накит, украсне кесе за поклоне, привеске, честитке, свеће и накит.

Понудили смо их на нама најближем тржишту, у нашој школи, на вашару поводом одржавања Дечије недеље.

Наше предузеће чине тимови:

- 1.Тим (**Маркетинг**) - бави се идејама, испитивањем тржишта, рекламом;
- 2.Тим (**Производња**)- води рачуна о производном процесу, извођачима послова

и сарадницима;

3.Тим (**Рачуноводство**)- бави се буџетом, трошковима, транспортом, ценом;

4.Тим (**Кадровска служба**)- води рачуна о запосленима, распореду на радна места, обуци запослених;

5.Тим (**Страна представништва**)- проналазе начине да своје производе понуде на страном тржишту;

6.Тим (**Управни одбор**)- бави се стратегијом предузећа, кординира свим службама и одговоран је директору.

Пера је члан Тима за страна представништва. Он је у предузећу представник за руско тржиште. Сарађује са Тимом за маркетинг који је осмислио рекламе:

Српске кутије на руски начин

Руске знаменитости на српским кутијама

Пера преводи рекламе на руски језик:

Сербские шкатулки русским способом

Русские достопримечательности на деревјаних шкатулках

Пера воли и зна доста о руској култури. У књигама о Русији пронашао је фотографије дрвених кутија на којима су насликане руске знаменитости, па је Тим за маркетинг искористио ту идеју. Наше предузеће правиће дрвене кутије од српског дрвета, на њима ће осликавати руске знаменитости и понудити их великом руском тржишту.

Вашар је протекао по плану, сви производи су се продали.

Порука – шта други могу да науче из овог примера: Како препознати таленте својих ученика и развијати их. Како превазићи потешкоће и претворити их у предности.